BIJLAGE 3A – PARTICIPATIEVERSLAG

WAAR KIES JIJ VOOR ALS ER MINDER GELD IS?

Aangepaste versie d.d. 28 februari 2024

Inhoud

Toelichting op het aangepaste verslag 4

1. Context 5

2. Participatievorm en communicatie 6

2.1 Uitgangspunten 6

2.2 Keuze voor een methode 6

2.3 Aanpak 6

2.4 Formuleren van de dilemma's 7

2.5 Specifieke doelgroepen 7

2.6 Communicatie 8

2.7 Bijsturing 8

3. Betrokkenheid 9

3.1 Doelgroepen 9

3.2 Representativiteit 9

3.3 Bereik en aantal deelnemers 9

4. Opbrengsten 11

4.1 Rangschikking maatschappelijke opgaven 11

4.2 Meer betalen of minder doen? 12

4.3 Top 3 belangrijkste maatschappelijke opgaven 12

4.4. Analyse per maatschappelijke opgave 13

4.4.1 Veiligheid 13

4.4.2 Thuis voor iedereen 14

4.4.3 Bestaanszekerheid 14

4.4.4 Duurzaam leven 15

4.4.5 Schaarse ruimte 16

4.4.6 Economie en vitale samenleving 16

4.4.7 Iedereen doet mee 17

5. Analyse jeugd 17

5.1 Rangschikking maatschappelijke opgaven 17

5.2 Meer betalen of minder doen? 18

5.3 Analyse per maatschappelijke opgave 18

5.3.1 Veiligheid 18

5.3.2 Bestaanszekerheid voor iedereen 19

5.3.3 Een thuis voor iedereen 19

5.3.4 Duurzaam leven 19

5.3.5 Schaarse ruimte 19

5.3.6 Economie en vitale samenleving 20

5.3.7 Iedereen doet mee 20

5.4 Samenvatting 20

6. Conclusies 22
7. Reflectie op het participatieproces 22
7.1 De deelnemers 22
7.2 Het thema 22
7.3 De methode 22
7.4 Samenwerking met maatschappelijke organisaties 23
7.5 Planning 23
7.6 Geleerde lessen 23

Bijlagen:

- Bijlage 3b: Overzicht van de dilemma's.
- Bijlage 3c: Vragenlijst jongeren.
- Bijlage 3d: Totaalverslag bijeenkomsten en gesprekken.
- Bijlage 3e: Poster en flyer

Toelichting op het aangepaste verslag

Dit is een aangepaste versie van het participatieverslag ‘Waar kies jij voor als er minder geld is?’ (februari 2024). Aanleiding hiervoor is de nazending van scholen van 142 vragenlijsten die zijn ingevuld door jongeren. We hebben deze vragenlijsten verwerkt, om te kijken of dit een ander beeld tot gevolg had dan we in het oorspronkelijke verslag hadden beschreven. Ook hebben we een extra analyse uitgevoerd specifiek voor de jeugd, om te zien of jongeren andere dingen belangrijk vindt dan de totale populatie. De uitkomsten zijn verwerkt in deze nieuwe versie van het verslag.

De aanpassingen in dit verslag op hoofdlijnen

- Het aantal respondenten dat vragen heeft beantwoord is gestegen van 300-400 naar 440-537. Dit getal wisselt per vraag, omdat niet iedereen alle vragen heeft beantwoord. De representativiteit is daarmee gestegen van een betrouwbaarheidspercentage van 90-95% en een foutmarge van rond 5% naar een betrouwbaarheidspercentage van 95% en een foutmarge van 4,2-4,6%.
- In deze versie staan de resultaten niet meer per kern weergegeven. Aanleiding daarvoor is dat op de vragenlijsten van de jeugd niet is ingevuld uit welke plaats de deelnemer komt. Hoewel de scholen in Nijkerk staan, komen leerlingen mogelijk ook uit Hoevelaken of Nijkerkerveen. Wanneer we al deze deelnemers onder Nijkerk zouden scharen, zou dit voor een scheef beeld zorgen.
- Er zijn voor de totale populatie geen significante wijzigingen op de eerdere uitkomsten. Zo blijft de top 3 in stand:
  1. Samen voor veiligheid
  2. Bestaanszekerheid voor iedereen
  3. Een thuis voor iedereen

  De meningen blijven verdeeld over of inwoners meer willen betalen om voorzieningen of diensten te behouden, of dat inwoners vinden dat de gemeente moet bezuinigen en dus minder diensten of voorzieningen in stand houdt.
- Op hoofdlijnen zien we de volgende verschillen in de uitkomsten tussen de totale populatie en de jeugd. Zie voor de uitgebreide analyse hoofdstuk 5.

  - De top 2 van de belangrijkste maatschappelijke opgaven is voor jongeren dezelfde als voor de totale populatie: veiligheid en bestaanszekerheid. Voor jongeren staat duurzaamheid echter op de derde plek, in plaats van een thuis voor iedereen.

  - Jongeren zijn net iets vaker bereid om wat meer te betalen voor de opgaven: een thuis voor iedereen, schaarse ruimte, duurzaam leven en economie en vitale samenleving ten opzichte van de totale populatie. Voor de opgave ‘economie en vitale samenleving’ zijn zowel jongeren als de totale populatie het minst bereid om meer te betalen.

  - Jongeren vinden de volgende onderwerpen (iets) belangrijker dan de totale populatie.
    - Armoedebestrijding.
    - Aanpak digitale criminaliteit.
    - Sport voor iedereen.
    - Mensen gezond houden en ziektes voorkomen.
    - Stoppen van discriminatie.
    - Bedrijven helpen met het omgaan met energie, water en milieu.
    - Energie besparen.
    - Schoner reizen.
    - Meer recreatie en natuur, minder woningbouw.
    - Woningen voor studenten.

  - Jongeren vinden de volgende onderwerpen (iets) minder belangrijk dan de totale populatie.
    - Kinderen/jongeren beter leren lezen en schrijven.
    - Vrijwilligerswerk, mantelzorg, ouderenzorg, activiteiten tegen eenzaamheid.
    - Woningen voor ouderen.
    - Aanpak van jongerenoverlast.
    - Gezonde mix tussen wonen, werk en natuur.

1. Context

Vanaf 2026 krijgen gemeenten in Nederland minder geld van de Rijksoverheid. Tegen deze achtergrond heeft het college van Burgemeester & Wethouders bij de Kadernota 2024 aangekondigd ombuigingsscenario's te gaan ontwikkelen voor een totaalbedrag van ongeveer 4 miljoen euro. Omdat inwoners in hun dagelijks leven op allerlei gebieden te maken heeft met de gemeente, kunnen keuzes op dit gebied gevolgen hebben voor hen. Het college wil daarom ook ruimte maken voor een gesprek hierover met de samenleving. Naar aanleiding daarvan heeft de raad op 29 juni 2023 de volgende motie "Participatie bij ombuigingsopgave 2026 e.v." aangenomen.

We stellen vast dat:
1. Het college voor de jaren 2026 en verder ombuigingsscenario's wil ontwikkelen voor een totaalbedrag van ongeveer 4 miljoen euro.
2. Het college daarvoor een plan van aanpak/procesvoorstel aan de raad wil voorleggen in oktober 2023.
3. Het college in dat ombuigingsproces ruimte wil maken voor een dialoog met de samenleving.
4. De raad en de colleges in de afgelopen raadsperioden geëxperimenteerd hebben met verschillende vormen van participatie.
5. De opbrengst daarvan wisselend is geweest en raad en colleges verder zijn gegaan met het vormgeven van participatie door dat zo veel mogelijk onderdeel te laten zijn van hun dagelijkse beslisprocessen.
6. Daarbij vooruitlopend op een nieuwe participatieverordening van geval tot geval beoordeeld wordt welke manier daarvoor het meest geschikt is.

We hebben gedacht aan en houden er rekening mee dat:
1. De raad het vooral van belang vindt om bij de afweging van ombuigingsscenario's een goed beeld te krijgen van wat in de breedte van de lokale gemeenschap leeft.
2. Dat het ophalen van die informatie door participatie in het verleden te vaak is blijven steken in de behartiging van deelbelangen door belanghebbenden en organisaties bij de raad, zonder dat dit de raad representatieve informatie gaf over de manier waarop onze inwoners de dilemma's wegen waarvoor we staan bij het nemen van besluiten.
3. Daarnaast het inrichten van een participatieproces op de traditionele wijze veel tijd en (ambtelijke) inzet kost en dus kostbaar is in verhouding tot de opbrengst van een ombuigingsoperatie.

We vragen het college om:
1. Met een procesvoorstel te komen waarin rekening wordt gehouden met bovenstaande overwegingen, zodat de raad bij de afweging van ombuigingsscenario's tegen redelijke kosten kan beschikken over representatieve en waardevolle informatie over hoe onze inwoners de dilemma's afwegen bij het invullen van ombuigingen.
2. Daarin vernieuwende concepten te betrekken zoals een burgerpanel.
3. Bij het procesvoorstel inzicht te bieden in de kosten die gemoeid zijn met het onderdeel participatie.

Op basis van deze motie is een aanpak voor participatie voor dit thema opgesteld, die op 30 november 2023 aan de raad is gepresenteerd in een beeldvormingsbijeenkomst. Op 13 december 2023 startte de campagne 'Waar kies jij voor als er minder geld is?' en op 21 december 2023 hebben wij de raad hierover verder geïnformeerd in een brief.

We beschrijven achtereenvolgens de gekozen participatievorm, de betrokkenheid, de opbrengsten, een aparte analyse voor jeugd en de conclusies. Aan het eind van dit verslag kijken we terug op het participatieproces en de methode, en brengen we de geleerde lessen in beeld voor toekomstige participatie.

2. Participatievorm en communicatie

2.1 Uitgangspunten

Wij zijn gestart met het bepalen van de uitgangspunten voor participatie.

- We gaan de verwachtingen van de deelnemers goed managen. De gemeenteraad neemt het besluit over de ombuigingen. We halen op wat de inwoners en ondernemers belangrijk vinden, zodat de gemeenteraad bij de besluitvorming kan meenemen hoe inwoners hierover denken.
- Iedereen moet mee kunnen doen.
- We willen de inwoners zelf horen en de participatie niet via belangenverenigingen laten verlopen.
- De uitslag moet representatief zijn voor de gemeente Nijkerk.
- We leggen dilemma's voor en vragen daarbij om overwegingen.
- We leggen alleen dilemma's voor waar de inwoners het effect van merken.

2.2 Keuze voor een methode

De raad heeft gevraagd om gebruik te maken van vernieuwende methoden, zoals een burgerpanel. We hebben eerst de afweging gemaakt tussen:

- Mensen generiek benaderen met een brede campagne, bijvoorbeeld via huis-aan-huis bladen, social media en buitenreclame. Mogelijke plus: acties gericht op specifieke doelgroepen organiseren en hier apart verslag van doen.
- Mensen selectief benaderen: een groot aantal inwoners uitnodigen en uit de aanmeldingen een representatieve steekproef samenstellen om een burgerpanel te vormen.

Op het gebied van representativiteit geldt voor beide methoden dat er voldoende mensen moeten reageren om er een representatieve steekproef van te maken. Financieel gezien komen de kosten ongeveer op hetzelfde neer, omdat er voor de selectieve steekproef veel mensen direct benaderd moeten worden om tot een representatief resultaat te leiden. Op inclusie scoort de generieke methode beter, omdat je door de brede benadering niemand uitsluit. Bijkomend voordeel van de generieke campagne is dat we de samenleving heel breed benaderen en de campagne voor een veel langere periode de aandacht trekt. Daarom hebben we gekozen voor de generieke methode, aangevuld met activiteiten gericht op specifieke doelgroepen, zoals jongeren, ouderen en mensen met een beperking.

2.3 Aanpak

Betrokkenheidsprofielen

Uit de betrokkenheidsprofielen[1] in Nijkerk blijkt dat ruim de helft van de inwoners past in het profiel 'Alerte families' (26%) en 'Gehaaste gezinnen' (26%). Alerte families willen bij voorkeur participeren via social media, de voorkeur van Gehaaste gezinnen ligt bij participatie via een online bijeenkomst, evenals de 'Idealistische globalisten' (4%). Voorkeur voor participatie op papier, bijvoorbeeld een enquête, ligt bij de groepen 'Stille overlevers' (13%) en 'Bescheiden grijzen' (7%). De 'Ik-gerichte starters (12%) gaan voor een inwonerspanel, de 'Reactieve emtynesters' (10%) voor een bewonersbijeenkomst en de 'Eigenzinnige lokalen' (2%) voor een persoonlijk gesprek.

Deze verdeelde voorkeur is reden genoeg om te kiezen voor een aanpak waarin we online en offline acties met elkaar combineren.

- Online maken we gebruik van een app. Hierin kunnen mensen vragen beantwoorden. Ook krijgen ze in tekst en beeld informatie over de achtergrond van de vraag, kunnen zij zien welke stappen er allemaal nog volgen en krijgen ze een terugkoppeling over de opgehaalde resultaten. Mensen hoeven de app niet per sé te downloaden, maar kunnen ook via een

[1] Citisens heeft deze speciaal ontwikkeld voor gemeenten. Dit maakt het mogelijk om op straat-, wijk- of dorpsniveau de inwoners in beeld te brengen en de aanpak en communicatie op maat af te stemmen.

internetpagina meedoen. Om deel te kunnen nemen moeten mensen een formulier invullen met postcode en leeftijdscategorie, waarna ze een code krijgen om in te loggen. Op basis van deze informatie kunnen we in de gaten houden of het nodig is om extra inzet te doen op deelname in een bepaalde leeftijdscategorie of kern. Bij aanvang kan men aangeven of men push berichten wil ontvangen.
- In samenwerking met de Bibliotheek hebben we geregeld dat mensen die digitale hulp nodig hebben terecht kunnen bij het DigitaalHuis.
- Offline organiseren we fysieke bijeenkomsten in de drie kernen en een online bijeenkomst.
- We monitoren het verloop van de campagne en sturen waar nodig bij (zie 2.7 bijsturing).

2.4 Formuleren van de dilemma's

Het formuleren van de dilemma's was niet eenvoudig. In de eerste plaats is het een ingewikkeld onderwerp, dat om de nodige toelichting vraagt. Bovendien gaat het om iets dat ver weg in de toekomst ligt. Het is ook niet iets waarvan iedereen meteen van zal voelen dat het hen gaat raken, zoals bijvoorbeeld de herinrichting van je eigen straat. Verder wilden we bruikbare informatie ophalen over alle maatschappelijke opgaven, omdat dit ook de keuze is waar de raad voor staat. En we wilden mensen meenemen in hoe lastig die keuzes eigenlijk zijn.

We hebben dus gezocht naar een goede balans tussen:
- De complexiteit van sommige keuzes en de context tegenover begrijpelijkheid en laagdrempeligheid.
- Het concreet maken voor de inwoners tegenover algemeen blijven om de feedback van de inwoner breed toepasbaar te houden.

Zo zijn we gekomen tot de volgende opzet:
- De vraag welke van de zeven maatschappelijke opgaven iemand belangrijk vindt (maximaal drie).
- Per maatschappelijke opgave de vraag of men bereid is om iets meer te betalen om hetzelfde niveau te houden, of dat men liever heeft dat de gemeente dan op dat thema iets minder gaat doen.
- Per maatschappelijke opgave een aantal activiteiten van de gemeente, waarbij men kan kiezen welke men belangrijk vindt.

Zie bijlage 3b voor het overzicht van de dilemma's.

Het was wel duidelijk dat we veel vroegen van mensen. Om het overzicht te bewaren hebben we er daarom voor gekozen om per week twee vragen toe te voegen. Zo hoefde men niet alles in één keer in te vullen.

2.5 Specifieke doelgroepen

- Voor jongeren (10-18 jaar) hebben we in samenwerking met Jongerenwerk Nijkerk op maat een vragenlijst opgesteld. Daarbij hebben we dezelfde opbouw gehanteerd als de algemene lijst, zodat we de resultaten één-op-één kunnen samenvoegen. De vragenlijst is verspreid via Jongerenwerk Nijkerk en via de scholen. De vragenlijst kon via de landingspagina of op papier worden ingevuld. Zie bijlage 3c voor de vragenlijst voor jongeren.
  Daarnaast zouden we aansluiten bij een meidenmiddag om in gesprek te gaan over de vragenlijst. Helaas was hier de opkomst en ook de leeftijd te laag. We zijn toen in gesprek gegaan met jongeren die bij de *Chill Out* buiten stonden.
- Om ouderen te bereiken hebben we de campagne onder andere onder de aandacht gebracht bij Seniorenweb, PCOB 50 Plus en UVV Nijkerk. Samen met de Kopperhof (Hoevelaken) hebben we gekeken naar de mogelijkheid om een bijeenkomst te organiseren op locatie. De bereidheid was groot, maar dit bleek binnen de beschikbare tijd niet meer haalbaar.
- Om laaggeletterden mee te laten doen hebben we samen met de bibliotheek een gesprek voorbereid en georganiseerd speciaal voor deze doelgroep.

- Om andere specifieke doelgroepen te bereiken hebben we gesproken met Sigma. Hierop heeft Sigma op diverse wijzen actie ondernomen. Zelf hebben we de actie onder de aandacht gebracht bij de Voedselbank, het Welkomhuis en de sociale teams.

De verslagen van de gesprekken zijn opgenomen in het totaalverslag (bijlage 3d).

2.6 Communicatie

Met de campagne 'Waar kies jij voor als er minder geld is?' hebben we inwoners en ondernemers opgeroepen om met ons mee te denken. De campagne bestond uit foto's van inwoners van onze gemeente op verschillende locaties, verspreid over de gemeente.

Via een QR-code of de website nijkerk.eu/meedenken kwamen mensen op een landingspagina met meer informatie en een link naar de app en de internetpagina.

In de app waren filmpjes te zien met per thema een toelichting van de betrokken wethouder. Deze filmpjes zijn ook gebruikt op social media.

De campagne is – naast de acties onder paragraaf 2.4 - onder de aandacht gebracht langs de volgende wegen.

- Zes keer artikelen op de gemeentepagina.
- Twee maal een persbericht. Dit heeft geleid tot interviews met de wethouder van financiën met Nijkerk Nieuws (12 januari), A1 radio (13 januari) en Omroep Gelderland (15 januari) en tot een artikel in het AD (27 december), waarin de journalist aan inwoners vroeg wat zij belangrijk vinden.
- Aandacht op social media (Facebook, Instagram, LinkedIn).
- Advertenties op veelbezochte sites.
- Abri's.
- Posters en flyers, onder andere bij (sociale) instellingen en in supermarkten.
- Mailen van sport- en cultuurverenigingen en scholen in het voortgezet onderwijs.
- Aanwezig op de nieuwjaarsreceptie van de gemeente en van het UVV.
- Flyeren op de markt in Hoevelaken en Nijkerk, met de mogelijkheid om ter plekke samen het formulier in te vullen. De markt in Nijkerkerveen ging vanwege de kou niet door.
- Flyeren bij scholen.

2.7 Bijsturing

We hebben nauwlettend het verloop van en de reacties op de campagne in de gaten gehouden. In de loop van januari hebben we de volgende maatregelen genomen om bij te sturen.

- Begin januari bleek dat mensen het toch een drempel vonden om eerst een formulier in te moeten vullen en dan met een code toegang te krijgen. We vonden het om voldoende deelnemers te halen uit het oogpunt van representativiteit. Daarom hebben we er toen voor gekozen om de code eraf te halen op 9 januari 2023.
- Ook het moeten downloaden van een app bleek een drempel. Daarom hebben we veel meer onder de aandacht gebracht dat mensen niet per sé de app hoefden te downloaden, maar ook via een internetpagina de vragen konden invullen (beschikbaar vanaf 10 januari 2023).
- We kregen de reactie dat het invullen via de internetpagina heel lastig ging. Het bleek om een technisch probleem te gaan, dat snel is opgelost.
- Uit reacties bleek dat er behoefte was om het formulier op papier in te kunnen vullen. We zijn deze mogelijkheid vervolgens actiever aan gaan bieden.

3. Betrokkenheid

3.1 Doelgroepen

Met de campagne hebben wij ons gericht op de volgende doelgroepen.

- Inwoners Nijkerk, Hoevelaken, Nijkerkerveen en buitengebied.
- Ouderen, volwassenen, jongeren, gezinnen, autochtoon/allochtoon, inwoners met een beperking, LHBTIQA+

Kortom, we wilden een voor de gemeente Nijkerk representatief beeld, waarbij we tegelijkertijd ook inclusief wilden zijn. Onder representativiteit verstaan we dat de respondenten aantoonbaar een afspiegeling vormen van de samenleving. Onder inclusie verstaan we dat iedereen ongehinderd kan en mag meedoen, om er zo voor te zorgen dat we ook groepen bereiken, die normaal niet zo snel zouden deelnemen. In het beeldmateriaal van de campagne was hier ook aandacht voor.

3.2 Representativiteit

Om representatief te zijn moet er een bepaald aantal mensen meedoen. Dit wordt berekend op basis van de omvang van de totale populatie (totaal aantal inwoners), de foutmarge en de betrouwbaarheid.

- De foutmarge is het percentage dat aangeeft in hoeverre de resultaten overeenkomen met de mening van de hele populatie. Als bijvoorbeeld 90% een bepaald antwoord geeft, dan betekent dit dat bij een foutmarge van 5% in werkelijkheid 85-95% dit antwoord geeft. 5% is de meest gebruikte foutmarge. Een marge tot 10% is acceptabel.
- Het betrouwbaarheidsniveau is het percentage dat laat zien hoe zeker het is dat de steekproef een nauwkeurige afspiegeling vormt van de populatie. 95% is de meest gebruikte betrouwbaarheidsinterval. Een marge tot 90% is acceptabel.

(bron: Survey Monkey).

Voor de populatie van de gemeente Nijkerk (44.795 inwoners) komen we na berekening tot de volgende aantallen.

- Bij een betrouwbaarheidspercentage van 95% en een foutmarge van 5% moeten 381 mensen de vraag beantwoord hebben.
- Bij een betrouwbaarheidspercentage van 90% en een foutmarge van 5% moeten 271 mensen de vraag beantwoord hebben.

Deelnemers konden kiezen voor welke kern ze mee wilden doen: Nijkerk (30.967 inwoners), Hoevelaken (9.820 inwoners) of Nijkerkerveen (4.192 inwoners). De aantallen per kern zijn niet representatief. Het aantal deelnemers dat nodig is voor representativiteit gaat niet evenredig naar beneden als sprake is van een kleinere populatie. Voor representativiteit per kern hadden voor Nijkerk minimaal 270 mensen de vragen moeten beantwoorden, voor Hoevelaken minimaal 265 mensen en voor Nijkerkerveen minimaal 356 mensen.

In de eerste versie van het rapport hebben we voor het beeld toch weergegeven wat de uitkomsten per kern zijn. In deze versie hebben we dit niet meer gedaan. Aanleiding daarvoor is dat op de vragenlijsten van de jeugd niet is ingevuld uit welke plaats de deelnemer komt. In eerste instantie hebben we ervoor gekozen om deze deelnemers onder Nijkerk te plaatsen, omdat de scholen in Nijkerk staan. Maar nu het om zoveel extra inzendingen gaat, hebben we ervoor gekozen om het onderscheid tussen de kernen los te laten. Mogelijk komen leerlingen ook uit Hoevelaken of Nijkerkerveen, en dit zou voor een scheef beeld zorgen.

3.3 Bereik en aantal deelnemers

Aantallen bezoekers website (kliks en uniek)
De internetpagina www.nijkerk.eu/meedenken werd 8.208 keer bekeken, waarvan 3.755 unieke ‘views’. Naar schatting is dit ongeveer 10% van de inwoners is die in staat is om deel te nemen aan de campagne.

Totaal aantal deelnemers

- In totaal namen er 760 personen deel (in app, via webformulier of op papier). Hiervan waren er 326 personen uit Nijkerk[2], 35 personen uit Nijkerkerveen, en 102 personen uit Hoevelaken. Niet alle deelnemers vulden de vragenlijst in. Er was een grote groep mensen in de app die alleen meekeek.
- De app werd 226 keer gedownload (112 iOS en 114 Android).
- 34 volwassenen vulden de vragenlijst op papier in.
- 278 jongeren (10-18 jaar) vulden de vragenlijst in, waarvan 40 digitaal. Na sluiting van de reactietermijn op 28 januari zijn nog 142 vragenlijsten van jeugd op papier ontvangen. In dit aangepaste participatierapport zijn de nagezonden formulieren verwerkt. U vindt in dit rapport dus een nieuwe analyse.

Totaal aantal deelnemers dat de vragen heeft ingevuld
We zien dat lang niet alle mensen die de app hebben gedownload de vragen beantwoordden. En daarnaast hebben de mensen die vragen beantwoordden, niet allemaal alle vragen beantwoord.

Het is een normaal beeld bij participatie dat er mensen zijn die alleen maar willen weten wat het precies is, of mee willen kijken in het proces. Mogelijk dat mensen ook alleen het thema hebben ingevuld waarin ze geïnteresseerd zijn. Of dat mensen eerst enthousiast waren, en later niet meer terug zijn gekomen om de vragen die dan online kwamen in te vullen. Dit wordt bevestigd doordat het aantal mensen dat invult verder naar beneden afneemt. Ook kan het zijn dat men de app of de vragen te ingewikkeld vond.

- 459 inwoners kozen hun top belangrijkste maatschappelijke opgaven.
- 537 inwoners kozen hun top belangrijkste prioriteiten bij opgave Iedereen doet mee.
- 496 inwoners kozen hun top belangrijkste prioriteiten bij opgave Bestaanszekerheid.
- 479 inwoners kozen hun top belangrijkste prioriteiten bij opgave Thuis voor iedereen.
- 463 inwoners kozen hun top belangrijkste prioriteiten bij opgave Schaarse ruimte.
- 447 inwoners kozen hun top belangrijkste prioriteiten bij opgave Duurzaam leven.
- 444 inwoners kozen hun top belangrijkste prioriteiten bij opgave Economie en vitale samenleving.
- 440 inwoners kozen hun top belangrijkste prioriteiten bij opgave Veiligheid.

Met tussen de 440-537 mensen die de vragen hebben beantwoord zijn de resultaten representatief voor de gemeente Nijkerk. Er is sprake van een betrouwbaarheidspercentage van 95% en een foutmarge van 4,2-4,6%.

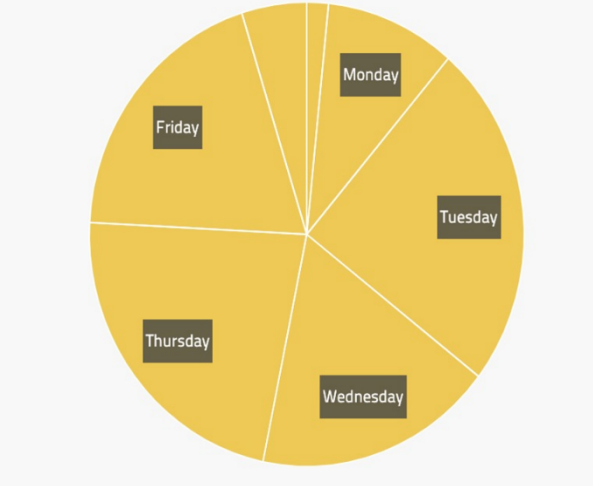

In het schema hiernaast is te zien dat mensen vooral in het midden van de week de tijd hebben genomen om de vragen in te vullen.

Er hebben zich 3 mensen na hun inschrijving weer uitgeschreven.

Fysieke bijeenkomsten

[2] De scholen die hebben meegedaan zitten in Nijkerk. Omdat er geen postcode is ingevuld, hebben we de resultaten van deze vragenlijsten onder Nijkerk meegenomen.

Er zijn 3 fysieke bijeenkomsten georganiseerd die in totaal tussen de 2 en 2,5 uur duurden:
- Nijkerk, 15 januari met 5 deelnemers.
- Nijkerkerveen, 16 januari met 3 deelnemers.
- Hoevelaken, 17 januari met 6 deelnemers.

Daarnaast was er op 17 januari een bijeenkomst met de doelgroep laaggeletterden, met vier personen uit de doelgroep en een ambassadeur laaggeletterdheid.

In totaal zijn 14 deelnemers actief met de wethouder in gesprek gegaan. Helaas was de belangstelling voor de bijeenkomsten minimaal. Toch hebben we ze door laten gaan, omdat we recht wilden doen aan de mensen de moeite namen om hier serieus over met ons in gesprek te gaan. En ook omdat dit kwalitatief interessante informatie kon opleveren. Tijdens de sessies hebben we aan de hand van de vragenlijst alle thema's en subvragen besproken. De deelnemers hebben toegelicht waarom zij bepaalde keuzes zouden maken. Deelnemers gingen ook met elkaar in gesprek over waarom zij bepaalde zaken zwaarder of juist lichter wogen. Een veel voorkomende opmerking was: "ik kan niet kiezen, want ik vind alles". De deelnemers gaven verder aan dat zij het jammer vonden dat er niet meer inwoners van de mogelijkheid gebruik hebben gemaakt om een fysieke bijeenkomst bij te wonen.

Aantallen online bijeenkomst
Ook het aantal bezoekers van de online sessie op 23 januari 2024 was laag. De uitzending is 62 keer (gedeeltelijk) bekeken (d.d. 28 jan.), waarvan 54 keer tijdens de uitzending. We weten niet hoeveel unieke kijkers dit zijn: mensen kunnen kijken, stoppen en weer terugkijken. Gemiddeld keken mensen 17 minuten en 21 seconden. De bijeenkomst is hier terug te kijken. Mensen konden vragen stellen en reageren in de chat. Deze zijn verwerkt in het totaalverslag in de bijlage.

4. Opbrengsten

In de volgende tabellen hieronder leest u welke zaken de inwoners als meest belangrijk hebben gekozen. **Let op: dit betekent niet dat inwoners de niet gekozen onderdelen niet belangrijk vinden.**
In de gesprekken die de wethouder met inwoners heeft gevoerd kwam naar voren hoe moeilijk het was om een keuze te maken. Daarbij zien inwoners ook veel samenhang tussen de thema's onderling, bijvoorbeeld:

"Het hebben van een woning is het minimale dat nodig is voor bestaanszekerheid."

4.1 Rangschikking maatschappelijke opgaven

De gemeente vroeg haar inwoners om de maatschappelijke opgaven te rangschikken om te zien welke opgave zij als meest belangrijk zien. De volgende vraag werd voorgelegd:

Waar zou jij voor kiezen als er minder geld is? Vink de opgaven aan die jij het belangrijkste vindt. Je kunt er maximaal 3 kiezen.

De top 3 bestaat: samen voor veiligheid, bestaanszekerheid voor iedereen en een thuis voor iedereen.

	aantal	*%*
Samen voor veiligheid	**231**	**20**
Bestaanszekerheid voor iedereen	**216**	**19**
Een thuis voor iedereen	**201**	**18**
Duurzaam leven	198	17
Schaarse ruimte goed gebruiken	175	15
Iedereen doet mee	98	9
Sterke economie en vitale samenleving	105	9

4.2 Meer betalen of minder doen?

Vanaf 2026 krijgen gemeenten in Nederland minder geld van de Rijksoverheid. De gemeente kan hier op verschillende manieren mee omgaan. De twee belangrijkste manieren zijn:
- Kosten besparen door minder geld uit te geven. Dit betekent dat voorzieningen minder goed worden of verdwijnen. Bijvoorbeeld op het gebied van sport, cultuur of zorg.
- Zorgen voor meer inkomsten door belastingen te verhogen, bijvoorbeeld de onroerend zaak belasting. Dit zorgt voor meer geld, dat de gemeente uit kan geven aan sport, cultuur of zorg.

Waar kies jij voor als er minder geld is voor de opgave X? Moet de gemeente minder of minder goede voorzieningen bieden? Of wil je meer betalen om hetzelfde te houden?

o De gemeente moet minder (goede) voorzieningen bieden en op die manier bezuinigen. Dit betekent dat voorzieningen minder goed worden of verdwijnen. Bijvoorbeeld op het gebied van X, X of X.
o De gemeente moet hetzelfde blijven bieden, ook al moet ik daar meer voor betalen. Dit zorgt voor meer geld, dat de gemeente uit kan geven aan X, X of X.

Opgaven	**Meer betalen, behouden diensten en voorzieningen**	**Niet meer betalen, dus bezuinigen op diensten en voorzieningen**
Veiligheid	49%	51%
Thuis voor iedereen	41%	59%
Bestaanszekerheid	43%	57%
Duurzaam leven	44%	56%
Schaarse ruimte	37%	63%
Economie en samenleving	34%	66%
Iedereen doet mee	43%	57%

De meningen van de inwoners zijn verdeeld naar of men wel of niet meer wil bijdragen om voorzieningen of diensten te behouden. Bij opgave veiligheid gaan de voor- als tegenstanders (nagenoeg) gelijk met elkaar op. Maar met name bij de opgaven schaarse ruimte en economie & vitale samenleving verwacht de inwoner dat de gemeente hier wel kan bezuinigen.
In de gesprekken die inwoners met de wethouder voerden, gaven sommigen ook aan:

"Ik wil er niet meer voor betalen, maar dat betekent niet direct dat er minder voorzieningen of diensten hoeven te komen. De gemeente moet ook kijken naar waar effectiever gewerkt kan worden."

4.3 Top 3 belangrijkste maatschappelijke opgaven

Binnen een opgave (bijvoorbeeld Wonen) konden inwoners kiezen uit diverse subcategorieën die zij als meest belangrijk achtten (bijvoorbeeld woningen voor gezinnen, ouderen, mantelzorgers, etc.).
De volgende vraag werd voorgelegd per opgave:

Welke dingen moet de gemeente volgens jou blijven doen? Kies (x aantal) uit die jij het belangrijkste vindt.

Nummer 1. Veiligheid

1. Aanpak drugscriminaliteit 30%
2. Voorkomen jongeren in criminaliteit 30%
3. Jongerenoverlast aanpakken 18%

Nummer 2. Bestaanszekerheid

1. Armoede bestrijden 32%
2. Sterk vangnet bieden 25%
3. Helpen vinden van werk 22%

Nummer 3. Thuis voor iedereen

1. Genoeg huizen 22%
2. Woningen voor gezinnen 18%
3. Woningen voor ouderen 16%

4.4. Analyse per maatschappelijke opgave

Wanneer we de uitkomsten van de gesprekken met inwoners naast de cijfers leggen, is daarover het volgende op te merken.

4.4.1 Veiligheid

Welke dingen moet de gemeente volgens jou blijven doen? Kies er één of twee uit die jij het belangrijkste vindt.

Veiligheid	Aantal	%
Voorkomen dat jongeren in criminaliteit komen	231	30
Aanpak drugscriminaliteit	228	30
Jongerenoverlast aanpakken	137	18
Overlastgevende personen helpen/aanpakken	92	12
Digitale criminaliteit aanpakken.	82	11

Het voorkomen dat jongeren in de criminaliteit terecht komen vinden inwoners samen met de aanpak van drugscriminaliteit het meest belangrijk. Als minst belangrijk wordt de aanpak van digitale criminaliteit benoemd.

Uitkomst vergeleken met mondelinge input samenleving:
Uit de gesprekken met de inwoners bleek ook dat veiligheid een belangrijk punt is. Inwoners ervaren te weinig politie op straat en zouden graag overlast aangepakt zien, zodat zij zich veiliger voelen. Ook uit het gesprek met een aantal laaggeletterde inwoners bleek dat veiligheid voor hen een enorm groot aandachtspunt is.
Unaniem waren de inwoners van de verschillende dorpskernen erover dat voorkomen beter dan genezen is. Of anders gesteld: het begint bij de basis. En het gevoel hebben gepakt te worden, helpt preventief.
Digitale criminaliteit wordt als minst hoog gerangschikt (“de gemeente moet dit gewoon bij de bedrijfsvoering op orde hebben”).

Wil de inwoner diensten/voorzieningen behouden en meer betalen? Of bezuinigen en daarmee dus minder diensten/voorzieningen?

	Aantal	%
Meer betalen	214	49
Minder voorzieningen	226	51

Er is verdeeldheid over of men meer wil betalen om de veiligheid te behouden, of dat men wil bezuinigen waarmee de gemeente keuzes moet maken.

4.4.2 Thuis voor iedereen

Welke dingen moet de gemeente volgens jou blijven doen? Kies er één, twee of drie uit die jij het belangrijkste vindt.

Thuis voor iedereen	Aantal	%
Genoeg nieuwe huizen	238	22
woningen voor gezinnen	193	18
woningen voor ouderen	176	16
Erfgoed/oude gebouwen	148	13
Zelfstandig thuis blijven wonen	126	11
Mantelzorgers en verzorgden	105	10
Woningen voor studenten	113	10

De uitkomst laat zien dat genoeg woningen bouwen (voor gezinnen en ouderen) als belangrijkste wordt gezien. Maar ook zorgzaam zijn voor ons erfgoed wordt als een van de belangrijkere zaken gezien. Het bouwen van speciale woningen voor mantelzorgers/verzorgden en voor studenten zijn het minst belangrijk in vergelijking met de andere categorieën.

Uitkomst vergeleken met mondelinge input samenleving
Uit de gesprekken met de inwoners van de drie dorpskernen komt een soortgelijk beeld naar voren. Het bouwen van voldoende én betaalbare woningen, voor met name de kinderen die uit huis willen en een gezin willen starten, wordt als zeer belangrijk ervaren en unaniem gedeeld. Inwoners vroegen zich af of er niet meer sociale koopwoningen op de markt kunnen komen (en voor een lagere verkoopprijs dan momenteel het geval is). In het gesprek in Hoevelaken kwam men tot de conclusie dat alle stellingen (behalve over erfgoed) samengevoegd kunnen worden tot één. Want als er voldoende woningen zijn voor alle doelgroepen, dan is het probleem opgelost. Ouderen kunnen dan doorstromen.
In Nijkerkerveen en Hoevelaken was ook aandacht voor het erfgoed, wat inwoners als waardevol en belangrijk voor de identiteit ervaren.

Wil de inwoner diensten/voorzieningen behouden en meer betalen? Of bezuinigen en minder diensten/voorzieningen?

	Aantal	%
Meer betalen	197	41
Minder voorzieningen	283	59

4.4.3 Bestaanszekerheid

Welke dingen moet de gemeente volgens jou blijven doen? Kies er één uit die jij het belangrijkste vindt.

Bestaanszekerheid	Aantal	%
armoede bestrijden	157	32
sterk vangnet bieden	125	25
helpen vinden van werk	106	22
kinderen/jongeren leren lezen en schrijven	105	21

Het bestrijden van armoede wordt als belangrijkste punt voor bestaanszekerheid ervaren binnen de gemeente. Op de tweede plek staat het bieden van een sterk vangnet, op de derde plek staat het helpen vinden van werk.

Uitkomst vergeleken met mondelinge input samenleving
Tijdens de gesprekken in Hoevelaken is er uitgebreid stilgestaan bij het helpen vinden van werk. De zingeving dat werk met zich meebrengt en de noodzaak om de hoeveelheid openstaande vacatures te vervullen, helpt de gemeente ook om kosten te besparen. Bijvoorbeeld doordat inwoners minder eenzaam zijn of minder vernielingen verrichten.
In Nijkerk was veel aandacht voor het bieden van een goede basis bij kinderen, zodat ze op latere leeftijd zichzelf beter kunnen redden. Goed lezen en schrijven is hiervoor essentieel.
In Hoevelaken gaven inwoners aan dat een sterk vangnet belangrijk is. Ook de mensen die wat minder talenten hebben moeten kunnen functioneren in de samenleving.

Wil de inwoner diensten/voorzieningen behouden en meer betalen? Of bezuinigen en minder diensten/voorzieningen?

	Aantal	%
Meer betalen	212	43
Minder voorzieningen	284	57

4.4.4 Duurzaam leven

Welke dingen moet de gemeente volgens jou blijven doen? Kies er één of twee uit die jij het belangrijkste vindt.

Duurzaam leven	Aantal	%
Recyclen, minder afval	207	27
Meer groen gemeente en bedrijventerreinen	177	23
Plan besparen energie	169	22
Meer schone energie (windmolens/zonnepanelen)	122	16
Schoner reizen (elektrische fiets/auto's)	91	12

Recyclen/minder afval staat als meest belangrijke taak gerangschikt om als gemeente aan te blijven werken. Dat afval een onderwerp is dat erg leeft binnen de gemeente, kwam onder meer op de markt van Hoevelaken naar voren:

"We moeten niet doorslaan, want iedereen heeft zijn eigen verantwoordelijkheid in het zorgen voor duurzaam leven. Zonnepanelen heeft helemaal geen zin, er is geen ruimte op het netwerk. Als ik dan eentje binnen duurzaamheid moet kiezen, dan is het recyclen van spullen en materialen, zodat we minder afval hebben."

En in de gesprekken die de wethouder met inwoners voerden kwamen onder meer de volgende opmerking naar voren:

"Als ik weet dat mijn groene bak langer moet staan, dan ga ik het bij het restafval gooien."

Meer groen in de gemeente en op bedrijfsterreinen staat als nummer twee en op nummer drie staat het opstellen van een plan om energie te besparen.
In de gesprekken met de wethouder werd uitgebreid gesproken over de grote hoeveelheid ruimte die zonneweiden innemen (en hoe dit tot vervuiling van het landschapszicht leidt), het niet zomaar aanleggen van windmolens en het oprichten van energiecoöperaties. Ook zien inwoners wel mogelijkheden binnen de huishoudens zelf om meer energie te besparen.

Als minst hoog gerangschikt staat dat de gemeente schoner reizen mogelijk moet maken. Dat wil niet zeggen dat in de gesprekken met de wethouder hier geen aandacht voor was. Een aantal inwoners gaf aan veel en graag te fietsen en meer mogelijkheden te willen zien (bijvoorbeeld om de fiets veilig te stallen).

4.4.5 Schaarse ruimte

Welke dingen moet de gemeente volgens jou blijven doen? Kies er één, twee of drie uit die jij het belangrijkste vindt.

Ruimte	Aantal	%
goede wegen, fietspaden en openbaar vervoer.	190	26
landelijke gebieden goed verdelen	138	19
speelvoorzieningen	107	15
meer richt op woningbouw en minder op recreatie en natuur.	83	11
waar windmolens en zonnepanelen goed passen	86	12
meer richt op recreatie en natuur en minder op woningbouw.	68	9
ruimte maken voor bedrijven.	53	7

Met stip op één staat het hebben van goede wegen, fietspaden en openbaar vervoer. Dit kwam ook terug in de gesprekken die we met inwoners voerden. Bijvoorbeeld de roep voor een veel veiliger fietspad tussen Nijkerk en Amersfoort. Jongeren fietsen daar breed uit over de weg fietsen en delen diezelfde weg met vrachtwagens van vijf ton. Ook in Nijkerkerveen en Hoevelaken zijn goede wegen noodzakelijk om veilig naar school en sport te kunnen. Hoevelaken ervaart sluipverkeer vanwege de drukte op knooppunt Hoevelaken:

"Het wordt alleen maar erger, alles staat vast, het wordt onleefbaar."

Ook het Corlaer fietspad en openbaar vervoer wordt aandacht voor gevraagd.

Landelijke gebieden goed verdelen en veel meer speelvoorzieningen van goede kwaliteit werden ook veelvuldig genoemd, mede in combinatie met oog voor landbouw, recreatie en natuur.

Het organiseren van meer ruimte voor bedrijven voelden inwoners met wie de wethouder in gesprek gingen niet direct iets voor. Er is angst om het buitengebied kwijt te raken en "grote blokkendozen zijn er genoeg". Uit de peilingen blijkt dat inwoners dit onderwerp als minst belangrijk noteren. Maar aandacht voor de kleinere mkb-bedrijven met lokale arbeid en lokaal inkomen werd wel nog genoemd als potentieel om meer investeringen te creëren.

4.4.6 Economie en vitale samenleving

Welke dingen moet de gemeente volgens jou blijven doen? Kies er één of twee uit die jij het belangrijkste vindt.

Economie en vitale samenleving	Aantal	%
gezonde mix tussen werken, wonen en natuur.	175	28
meer ruimte voor grote en kleine ondernemers	141	23
omgaan met energie, water en het milieu.	125	20
Toeristen	92	15
Nijkerk op kaart zetten	87	14

De deelnemers zien het op de kaart zetten van Nijkerk en ervoor zorgen dat mensen van buiten Nijkerk graag de gemeente bezoeken voor evenementen, winkelen of overnachten niet als meest belangrijk. Desondanks gaf een inwoner van Nijkerk ons wel de volgende opmerking mee:

"Als er minder toeristen komen, dan moeten er winkels dicht. Nu we ook minder moeten vliegen, helpt het als het bij ons in de buurt ook leuk is. Alles hangt met elkaar samen."

Als belangrijkste bestempelen inwoners een gezonde mix tussen werken, wonen en natuur. Ruimte voor ondernemers werd in het gesprek met de wethouder in Nijkerkerveen als belangrijk genoemd. Met name voor kleinere ondernemers. Revitalisering van oude bedrijfspanden, geen grote loodsen en

het aanpakken van leegstaande gebouwen werden veelal genoemd. Het helpen van ondernemers om zo goed mogelijk om te gaan met energie, water en het milieu wordt ook als belangrijke taak van de gemeente geacht.

4.4.7 Iedereen doet mee

Welke dingen moet de gemeente volgens jou blijven doen? Kies er één, twee of drie uit die jij het belangrijkste vindt.

Meedoen	Aantal	%
alle kinderen dezelfde kansen op school.	245	17
vrijwilligerswerk, mantelzorg, ouderenzorg, activiteiten tegen eenzaamheid	220	15
jongeren en hun ouders bij problemen opgroeien of opvoeden.	211	14
mensen gezond houden en ziektes voorkomen.	176	12
sport voor iedereen.	178	12
zelfstandig en verantwoordelijkheid hun eigen leven.	168	11
extra aandacht voor wat jongeren nodig hebben.	125	8
stoppen van discriminatie.	90	6
kunst, cultuur voor iedereen.	68	5

Op nummer één staan het bieden van kansen voor alle kinderen op school en jongeren/ouders helpen bij opvoedkundige problemen. In de gesprekken wordt (team) sport als preventie benoemd om meerdere gezondheidsproblemen (zowel mentaal als fysiek) te voorkomen.
Op nummer twee staat het voorkomen van eenzaamheid en het helpen met vrijwilligerswerk, mantelzorg, ouderenzorg en sociale activiteiten. Uit de gesprekken bleek ook dat dit als noodzakelijk wordt geacht om een sociale gemeenschap te behouden. De gemeente zou vrijwilligersactiviteiten beter kunnen faciliteren door er geen ingewikkelde/zware voorwaarden aan te stellen. En het ondersteunen van mantelzorgers vinden de inwoners van Hoevelaken ook belangrijk.

In de gesprekken merkten we hoe moeilijk de inwoners het vonden om een keuze te maken. En voorbeeld:

"Laten we vooral geld in de bibliotheek steken. En niet in het zwembad! Er zijn er hier zoveel in de omgeving. Reactie: maar voor revalidatie en oudere mensen is een zwembad heel belangrijk."

Ondanks dat kunst en cultuur voor iedereen maar door 5% van de deelnemers is gekozen, betekent dit niet dat dit onderwerp niet belangrijk is voor de inwoners. Tijdens het gesprek in Hoevelaken waren de reacties duidelijk:

"Als dit betekent dat de bieb dicht moet, dan kies ik voor deze, want dat wil ik niet!'

5. Analyse jeugd

Na de inleverdatum hebben diverse scholen nog 142 ingevulde enquêteformulieren nagezonden. Omdat er zoveel jongeren hebben deelgenomen en we graag weten wat zij belangrijk vinden, hebben wij een extra analyse uitgevoerd specifiek voor jeugd. In totaal analyseerden wij 278 formulieren die door jongeren zijn ingevuld.

5.1 Rangschikking maatschappelijke opgaven

De top 3 van belangrijkste maatschappelijke opgaven is voor jongeren net iets anders ten opzichte van de totale populatie. Wat overeen komt is dat veiligheid op nummer 1 staat en bestaanszekerheid op nummer 2. Maar duurzaamheid staat voor jongeren op een derde plek, ten opzichte van een thuis voor iedereen voor de totale populatie.

	Cijfers totale populatie		Cijfers jeugd	
	aantal	*%*	*aantal*	*%*
Samen voor veiligheid	**231**	**20**	**144**	**20**
Bestaanszekerheid voor iedereen	**216**	**19**	**141**	**20**
Een thuis voor iedereen	**201**	**18**	112	16
Duurzaam leven	198	17	**137**	**19**
Schaarse ruimte goed gebruiken	175	15	91	13
Iedereen doet mee	98	9	40	6
Sterke economie en vitale samenleving	105	9	49	7

5.2 Meer betalen of minder doen?

Willen jongeren meer betalen en daarmee voorzieningen en diensten behouden? Of minder voorzieningen en diensten en daarmee bezuinigen?

	Cijfers totale populatie		*Cijfers jeugd*	
Opgaven	**Meer betalen, behouden diensten en voorzieningen**	**Niet meer betalen, dus bezuinigen op diensten en voorzieningen**	**Meer betalen, behouden diensten en voorzieningen**	**Niet meer betalen, dus bezuinigen op diensten en voorzieningen**
Veiligheid	49%	51%	44%	56%
Thuis voor iedereen	41%	59%	48%	52%
Bestaanszekerheid	43%	57%	42%	58%
Duurzaam leven	44%	56%	45%	55%
Schaarse ruimte	37%	63%	41%	59%
Economie en samenleving	34%	66%	35%	65%
Iedereen doet mee	43%	57%	39%	61%

Jongeren zijn net iets vaker bereid om wat meer te betalen voor de opgaven: een thuis voor iedereen, schaarse ruimte, duurzaam leven en economie en vitale samenleving ten opzichte van de totale populatie. De hoogste bereidheid om meer bij te dragen is met 48% de opgave ‘een thuis voor iedereen’. Voor de opgave ‘economie en vitale samenleving’ zijn zowel jongeren als de totale populatie het minst bereid meer te betalen.

5.3 Analyse per maatschappelijke opgave

5.3.1 Veiligheid

	Cijfers totale populatie		*Cijfers jeugd*	
Veiligheid	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
Voorkomen dat jongeren in criminaliteit komen	231	30	138	30
Aanpak drugscriminaliteit	228	30	140	31
Jongerenoverlast aanpakken	137	18	50	11
Overlastgevende personen helpen/aanpakken	92	12	61	13
Digitale criminaliteit aanpakken	82	11	66	15

De top 3 van opgave ‘veiligheid’ is voor jongeren net iets anders dan voor de totale populatie. Over wat het meest belangrijk is, delen zij dezelfde mening, namelijk dat drugscriminaliteit aanpakken en het voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden het meest belangrijk zijn.
Jongeren zien echter een groter belang in het aanpakken van digitale criminaliteit dan de totale populatie ziet (15% tegenover 11%). Daarnaast achten jongeren het aanpakken van jongerenoverlast als minst belangrijk, terwijl dit voor de gehele populatie juist in de top 3 staat.

5.3.2 Bestaanszekerheid voor iedereen

	Cijfers totale populatie		*Cijfers jeugd*	
Bestaanszekerheid	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
armoede bestrijden	157	32	109	38
sterk vangnet bieden	125	25	77	27
helpen vinden van werk	106	22	56	20
kinderen/jongeren leren lezen en schrijven	105	21	42	15

Met stip op 1 staat het bestrijden van armoede. Jongeren vinden dit met 38% nog belangrijker dan de totale populatie (32%). Het minst belangrijk vinden jongeren met 15% beter leren lezen en schrijven.

5.3.3 Een thuis voor iedereen

	Cijfers totale populatie		*Cijfers jeugd*	
Thuis voor iedereen	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
Genoeg nieuwe huizen	238	22	94	16
woningen voor gezinnen	193	18	123	21
woningen voor ouderen	176	16	71	12
Erfgoed/oude gebouwen	148	13	81	14
Zelfstandig thuis blijven wonen	126	11	74	13
Mantelzorgers en verzorgden	105	10	57	10
Woningen voor studenten	113	10	92	16

Voor jongeren staan woningen voor gezinnen op de eerste plek, en het bouwen van genoeg nieuwe huizen en van woningen voor studenten op de tweede en derde plek. Daarmee wijkt hun top 3 af van die van de totale populatie. Woningen voor ouderen en mantelzorgers is voor jongeren het minst belangrijk.

5.3.4 Duurzaam leven

	Cijfers totale populatie		*Cijfers jeugd*	
Duurzaam leven	**Aantal**	**%**	**aantal**	**%**
Recyclen, minder afval	207	27	106	24
Meer groen gemeente en bedrijventerreinen	177	23	86	20
Plan besparen energie	169	22	106	24
Meer schone energie (windmolens/zonnepanelen)	122	16	80	18
Schoner reizen (elektrische fiets/auto's)	91	12	62	14

Dezelfde onderwerpen staan in de top 3 voor jongeren als voor de totale populatie. Jongeren hebben echter op een gedeelde eerste plaats staan het recyclen en verminderen afval, en het maken van een plan om energie te besparen.

5.3.5 Schaarse ruimte

	Cijfers totale populatie		*Cijfers jeugd*	
Ruimte	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
goede wegen, fietspaden en openbaar vervoer.	190	26	114	19
landelijke gebieden goed verdelen	138	19	113	18
speelvoorzieningen	107	15	93	15
waar windmolens en zonnepanelen goed passen	86	12	86	14
meer richt op woningbouw en minder op recreatie en natuur.	83	11	60	10
meer richt op recreatie en natuur en minder op woningbouw.	68	9	82	13
ruimte maken voor bedrijven.	53	7	63	10

Jongeren prioriteren de thema's binnen ruimte op dezelfde wijze als de totale populatie, al verdelen zij hun punten wel evenwichtiger. Ten opzichte van de totale populatie wil een iets hoger percentage van de jongeren graag dat gemeente zich meer richt op recreatie en natuur en op ruimte voor bedrijven.

5.3.6 Economie en vitale samenleving

	Cijfers totale populatie		*Cijfers jeugd*	
Economie en vitale samenleving	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
gezonde mix tussen werken, wonen en natuur	175	28	68	22
meer ruimte voor grote en kleine ondernemers	141	23	70	22
omgaan met energie, water en het milieu	125	20	79	25
Toeristen	92	15	49	16
Nijkerk op kaart zetten	87	14	50	16

Jongeren vinden het meest belangrijk dat de gemeente bedrijven helpt zo goed mogelijk om te gaan met energie, water en milieu. Zij achten een gezonde mix tussen wonen, werk en natuur minder belangrijk ten opzichte van de totale populatie (22% t.o.v. 28%), maar staat nog wel in hun top 3.

5.3.7 Iedereen doet mee

	Cijfers totale populatie		*Cijfers jeugd*	
Meedoen	**aantal**	**%**	**aantal**	**%**
alle kinderen dezelfde kansen op school.	245	17	127	17
vrijwilligerswerk, mantelzorg, ouderenzorg, activiteiten tegen eenzaamheid	220	15	75	10
jongeren en hun ouders bij problemen opgroeien of opvoeden.	211	14	83	11
mensen gezond houden en ziektes voorkomen.	176	12	100	14
sport voor iedereen.	178	12	101	14
zelfstandig en verantwoordelijkheid hun eigen leven.	168	11	72	10
extra aandacht voor wat jongeren nodig hebben.	125	8	64	9
stoppen van discriminatie.	90	6	77	10
kunst, cultuur voor iedereen.	68	5	38	5

De top 3 van jongeren wijkt iets af van die van de totale populatie:

Totale populatie:
1. alle kinderen dezelfde kansen op school
2. activiteiten tegen eenzaamheid
3. jongeren en ouders helpen bij gedragsproblemen/opvoeding

Jongeren:
1. alle kinderen dezelfde kansen op school
2. mensen gezond houden en ziektes voorkomen
3. sport voor iedereen

Gezondheid en sport zijn voor jongeren belangrijker dan voor de totale populatie. Ook opvallend is dat daar waar 'stoppen van discriminatie' met 6% als een-na-laagste scoort bij de totale populatie (staat op plek 8 van 9), dit wel 10% bij de jongeren is (staat op (gedeelde) plek 4 van 9). Discriminatie speelt dus een belangrijkere rol bij jongeren dan bij de totale populatie.

5.4 Samenvatting

Wat vinden jongeren (iets) belangrijker ten opzichte van de totale populatie?

Onder meer:
- Armoedebestrijding.
- Aanpak digitale criminaliteit.

- Sport voor iedereen.
- Mensen gezond houden en ziektes voorkomen.
- Stoppen van discriminatie.
- Bedrijven helpen met het omgaan met energie, water en milieu.
- Energie besparen.
- Schoner reizen.
- Meer recreatie en natuur, minder woningbouw.
- Woningen voor studenten.

Wat vinden jongeren (iets) minder belangrijk ten opzichte van de totale populatie?

Onder meer:
- Kinderen en jongeren beter leren lezen/schrijven.
- Vrijwilligerswerk, mantelzorg, ouderenzorg, activiteiten tegen eenzaamheid.
- Woningen voor ouderen.
- Aanpak van jongerenoverlast.
- Gezonde mix tussen wonen, werk en natuur.

6. Conclusies

- De raad heeft verzocht om representatieve en waardevolle informatie. Dit is gelukt, de gegevens zijn representatief en met name de gesprekken gaven een goed inzicht waarom keuzes werden gemaakt.
- De uitkomsten uit de gesprekken sluiten goed aan bij de uitkomsten uit de ‘harde cijfers’.
- In de verslagen van de gesprekken is meer waardevolle informatie meegegeven.
- De top drie van maatschappelijke opgaven die mensen belangrijk vinden zijn:
  1. Veiligheid
  2. Bestaanszekerheid
  3. Een thuis voor iedereen
- Op de meeste opgaven is verdeeldheid binnen de respondenten of men meer wil betalen om diensten/voorzieningen te behouden, of dat men wil bezuinigen waarmee de gemeente keuzes moet maken. Alleen voor de opgaven Economie & vitale samenleving en Iedereen doet mee is een duidelijk onderscheid en wil tweederde van de inwoners niet extra bijdragen.
- Jongeren zijn goed vertegenwoordigd. Dat is een uitstekende prestatie gezien het abstracte onderwerp.

7. Reflectie op het participatieproces

In dit participatieproces hebben we op verzoek van de raad een vernieuwende manier van participatie uitgeprobeerd. Als we terugkijken op het traject hebben we een aantal belangrijke observaties gedaan en lessen geleerd om mee te nemen naar volgende participatietrajecten.

7.1 De deelnemers

- Door de brede campagne die is gevoerd weten veel meer mensen dan alleen de mensen die hebben deelgenomen dat het onderwerp speelt en dat de gemeente de gelegenheid heeft gegeven om hierover mee te denken.
- Als we mensen hierover rechtstreeks aanspraken, bijvoorbeeld op de markt, dan reageerden zij overwegend positief en waren zij bereid om te luisteren en een deel ook om echt mee te doen.
- Als we vervolgens hierover met mensen echt in gesprek gingen, dan dacht men serieus na over de problematiek. In de groepsgesprekken ontstonden hierover ook onderling levendige dialogen.
- We hebben gezien dat er ook een deel van de deelnemers is die alleen even bekijken wat het is, of mee willen kijken maar niet mee willen doen. Dit kunnen we zien als een positieve bijvangst dat mensen weliswaar niet meedoen, maar wel de informatie meekrijgen.

7.2 Het thema

- Het onderwerp stond ver weg bij de mensen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de minimale belangstelling om de bijeenkomsten te bezoeken en uit de inspanning die we hebben moeten plegen om mensen te verleiden om mee te doen.
- Het onderwerp had veel toelichting nodig. Niet alleen over het waarom, maar ook over de context van bepaalde vragen bij de maatschappelijke thema’s. Dit kwam bijvoorbeeld naar voren in de groepsgesprekken.

7.3 De methode

- In de praktijk is gebleken dat deze app/internetpagina goed kan werken voor een klein aantal overzichtelijke vragen over een thema dat dichtbij mensen staat. De keus die we hebben gemaakt voor de methodiek om meerdere dilemma’s voor te leggen op zeven maatschappelijke opgaven blijkt niet goed bij de opzet van de app te passen. Het werd ingewikkeld en onoverzichtelijk voor mensen. De aanpak om de vragenlijst in één keer in te laten vullen of dit samen of in een groep te doen leek beter te werken.
- De keus om elke week een paar vragen voor te leggen heeft niet goed uitgepakt. De motivatie was om het overzichtelijk te houden voor de deelnemers. Maar waarschijnlijk heeft het ertoe geleid dat de laatste vragen door minder mensen zijn ingevuld, omdat zij niet meer terugkwamen.
- Hoe graag we ook zeker willen weten dat we een goede spreiding in leeftijd en woonplaats hebben, het werken met een code werkt drempelverhogend.

7.4 Samenwerking met maatschappelijke organisaties

- We zijn blij dat we dankzij de samenwerking met Jongerenwerk Nijkerk heel veel reacties vanuit de doelgroep jongeren hebben gekregen. Ook de samenwerking met de scholen heeft veel resultaat opgeleverd voor de doelgroep jongeren.
- Ook de doelgroep ouderen is goed bereikt, met name dankzij de formulieren op papier.
- We zijn blij dat we dankzij de samenwerking met de Bibliotheek een bijeenkomst voor de doelgroep laaggeletterden hebben kunnen organiseren. Wel bleek dat het thema voor deze doelgroep ook in vereenvoudigde vorm heel lastig is. Toch hechten we bijzondere waarde aan het gesprek dat we hebben gevoerd.

7.5 Planning

- De timing van de campagne werd gestuurd door de planning van de kadernota. Daardoor liep een deel van de campagne tijdens de kerstvakantie. Dit is niet ideaal. Tijdens de kerstvakantie kwamen er maar weinig deelnemers bij.
- Het benaderen van specifieke doelgroepen gaat goed via intermediaire organisaties. Dit vergt wel veel voorbereidingstijd, waarvoor in de planning ruimte moet worden opgenomen.
- Door de strakke planning was er geen tijd om een en ander te testen onder inwoners. Als we dit wel hadden kunnen doen, dan was de bijsturing later wellicht niet nodig geweest.

7.6 Geleerde lessen

- Voor een ingewikkeld thema, dat niet direct de persoonlijke leefomgeving raakt en veel toelichting nodig heeft, is een vragenlijst via een app niet het meest geschikte middel. Een persoonlijke benadering en gesprekken naar aanleiding van een vragenlijst werken dan het beste. We moeten er rekening mee houden dat dit arbeidsintensief is.
- Een app kan een goed middel zijn, maar dan moeten we het bij een klein aantal simpele vragen houden, die niet veel toelichting nodig hebben. Dit moet dan passen binnen het doel van de participatie. Dus we moeten checken of we op die manier voldoende de informatie ophalen die we nodig hebben voor plan- of besluitvorming.
- Leg vragen aan inwoners niet in fasen voor, maar in één keer. Als we de aandacht hebben, dan houden we die op die manier vast.
- Leg de drempel zo laag mogelijk om mee te doen, en werk niet met toegangscodes.
- Zorg er altijd voor dat mensen vragen ook via een internetpagina of op papier kunnen invullen.
- Zorg voor samenwerking met maatschappelijke organisaties om bepaalde doelgroepen te bereiken.
- Zorg ervoor dat de planning ruim voldoende is, om
    - de methode te testen onder de doelgroep;
    - samen met maatschappelijke organisaties acties gericht op specifieke doelgroepen te kunnen voorbereiden;
    - de campagne buiten de vakantieperiodes te kunnen houden.